

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-3 ta' Novembru, 2005

Citazzjoni Numru. 420/2000/1

**Irene Buttigieg u, għal kull interess li jista' jkollu,
żewġha Lawrence Buttigieg**

Versus

**Dominic Spencer u Ruben Tanti; u b'dikriet ta' l-14 ta'
April 2000 Joseph Vincent Rausi għan-nom u in
rappreżentanza ta' *Rausi Insurance Agency Limited*, u
din bħala aġenti tal-kumpannija estera *G.D. Williams
Lloyds Syndicate* intervjena fil-kawża *in statu et
terminis***

Din il-kawża hija dwar inċident tat-triq li fih korriet l-attriċi wara li kienet milquta minn vettura proprjetà ta' wieħed mill-konvenuti u misjuqa mill-konvenut l-ieħor. B'sentenza tat-2 ta' Novembru 2003 — fejn huma miġjuba t-talbiet ta' l-atturi u l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti — il-qorti kienet ċaħdet it-talbiet ta' l-atturi safejn magħmula kontra l-konvenut Tanti, u kienet qalet illi l-konvenut Spencer

għandu nofs il-ħtija. Din is-sentenza tallum hija dwar il-likwidazzjoni tad-danni.

L-attriċi kellha sebgħa u erbgħin (47) sena meta korriet u kienet taħdem *part-time* bħala *linen room attendant* ma' lukanda. Fis-sena 1999 kellha dħul medju ta' xi mija u erbgħin lira (Lm140) fix-xahar. Tilfet l-impjeg minħabba l-inċident u l-espert mediku maħtur mill-qorti sab illi garrbet debilità li ma tfieqx minnha ta' għaxra fil-mija (10%). L-espert sab ukoll illi qabel l-inċident kienet tbatu minn artrite, u l-kondizzjoni tagħha kienet aggravata minħabba l-inċident.

Wara li qieset dawn il-fatturi kollha, il-qorti hija tal-fehma illi għandha taħdem fuq *multiplier* ta' ħdax-il (11) sena u fuq dħul medju ta' mitejn u għaxar liri (Lm210) fix-xahar, jew elfejn, ħames mija u għoxrin lira (Lm2,520) fis-sena, biex tpatti għat-tnaqqis fis-siwi tal-flus u għaž-żjidiet li jingħataw 'il quddiem.

L-attriċi talbet illi l-qorti tqis debilità ta' aktar minn għaxra fil-mija (10%) għax, meta tqis l-età tagħha, x'aktarx illi ma hijiex sejra ssib fejn timpjega ruħha.

Tassew illi l-grad ta' debilità ma huwiex kejl biss tat-telf tas-saħħa fiżika iżda wkoll tas-setgħa li taħdem, u l-konsegwenzi għalhekk ikunu aktar gravi aktar ma l-vittma jkun kbir fl-età. Fil-każ tallum, iżda, huwa relevanti l-fatt illi l-attriċi għa kienet tbatu minn artrite qabel l-inċident, u dan ukoll kien fattur fit-tnaqqis tas-setgħa tagħha li taħdem.

Għal dawn ir-raġunijiet, il-qorti sejra timxi fuq il-grad ta' debilità li sab il-perit mediku, b'dan, iżda, illi, għall-ewwel sena tal-*multiplier*, billi f'dik is-sena l-attriċi kienet għadha konvalexxenti minn operazzjoni serja li kellha tagħmel minħabba l-inċident, u ma kienx raġonevolment mistenni illi f'dik is-sena terġa' tibda taħdem, għandha titqies li kienet għal kollox inkapaċi li taħdem.

Għalhekk, *lucrum cessans* għall-ewwel sena — li kienet l-ewwel sena wara l-inċident u għalhekk id-dħul medju kien ikun eqreb ta' mija u erbgħin lira (Lm140) milli ta' mitejn u għaxar liri (Lm210) fix-xahar — huwa likwidat fis-somma ta' elf u tmien mitt lira (Lm1,800), waqt li għall-għaxar (10) snin ta' wara l-*lucrum cessans* huwa likwidat fis-somma li hija daqs għaxra fil-mija (10%) ta' elfejn, ħames mija u għoxrin lira (Lm2,520) għal għaxar snin, jew elfejn, ħames mija u għoxrin lira (Lm2,520).

Lucrum cessans b'kollox għalhekk jiġi erbat elef, tliet mija u għoxrin lira (Lm4,320). Meta tqis it-tul tal-*multiplier* u ż-żmien li għadda mill-incident sallum, ma hux il-każ li jsir xi tnaqqis talli l-attriċi sejra tiegħu illum qligħ li parti minnu kienet iddaħħlu fil-ġejjieni.

Bħala *damnum emergens* l-attriċi qiegħda titlob l-ispejjeż għal vjaġġ barra minn Malta biex għamlet intervent kirurġiku. Il-konvenut qal illi ma hemmx prova illi dan l-intervent tassew sar u illi kien meħtieġ illi jsir barra minn Malta.

Mir-relazzjoni ta' l-espert tekniku iżda ħareġ illi l-parir lill-attriċi biex tagħmel l-intervent barra minn Malta ngħatalha fl-Isptar San Luqa stess; hija raġonevoli għalhekk il-konklużjoni illi ma setax isir Malta. Li tassew sar l-intervent jirriżulta wkoll mir-rapport ta' l-espert.

L-attriċi qiegħda titlob l-ispejjeż tal-vjaġġ kemm għaliha kif ukoll għal binha, li mar magħha. Fiċ-ċirkostanzi, kien raġonevoli illi l-attriċi ma tmurx weħdedha u għalhekk il-qorti tilqa' t-talba għall-ispejjeż kollha tal-vjaġġ, li telgħu għal tliet mija u sitta u tmenin lira u tmenin ċenteżmu (Lm386.80).

Qiegħda titlob ukoll mija u ħdax-il lira (Lm111) ta' ċertifikati mediċi li ġew esebiti, u l-qorti tilqa' din it-talba wkoll.

L-aħħar talba hija għal spejjeż mediċi ta' sitta u ħamsin lira (Lm56) li għalihom hemm riċevuti, u spejjeż mediċi oħra ta' għaxar liri (Lm10) fil-ġimgħa.

Il-qorti taqbel mas-sottomissjoni tal-konvenut illi xi parti għall-inqas minn dawn il-mediċini l-attriċi kienet teħtieġhom xorta minħabba l-artrite. Madankollu, huwa minnu wkoll illi l-kondizzjoni ta' l-attriċi ħzient drastikament minħabba l-incident, u għalhekk il-ħtieġa għall-mediċini żdiedet ukoll. Wara li qieset dan kollu, u qieset ukoll ir-riċevuti esebiti fil-proċess, il-qorti *arbitrio boni viri* tillikwida dawn l-ispejjeż mediċi fis-somma ta' elfejn lira (Lm2,000).

Damnum emergens b'kollox għalhekk jiġi elfejn, erba' mija u sebgħa u disgħin lira u tmenin ċenteżmu (Lm2,497.80). Id-danni b'kollox, *lucrum cessans* u *damnum emergens* jiġu sitt elef, tmien mija u sbatax-il lira u tmenin ċenteżmu (Lm6,817.80). Billi l-konvenut għandu jagħmel tajjeb għal

Kopja Informali ta' Sentenza

nofs id-danni, għandu jhallas tlitt elef, erba' mija u tmien liri u disgħin ċenteżmu (Lm3,408.90).

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża, u tiddisponi dwar it-tieni u t-tielet talbiet ta' l-atturi, billi tillikwida d-danni li għalihom għandu jagħmel tajjeb il-konvenut Dominic Spencer fis-somma ta' tlitt elef, erba' mija u tmien liri u disgħin ċenteżmu (Lm3,408.90), u tikkundanna lill-istess konvenut Spencer iħallas lill-atturi s-somma hekk likwidata.

Is-soċjetà intervenuta fil-kawża għandha tħallas l-ispejjeż tagħha, u l-atturi għandhom iħallsu l-ispejjeż tal-konvenut Tanti; l-ispejjeż l-oħra jinqasmu bin-nofs bejn l-atturi u l-konvenut Spencer.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----